

PELLO'REN IBILLERA CHARRA

ASIERAKO esan zagun, chiki chikitandik Pello alper aundi bat zala, ta orrenbesterekin aditzera ematen da bere ibillerak charrenetakoak izan zirala. Jakiña baita alperkeria gauza char guzien asiera ta sustrayadala.

Pello, beraz, ikaragarrizko alperra zan jayotzetik. Jayo ere bederatziz illabetiak igaro ta amargarrenian aurrera samartuan ateria izan biar zuben. Sortzetik ere alperra.

Gero ez dago zer esanik, alperra mutilla cala, ta alperrago gizon ichurako mallak irichi zituenian.

Lana egin araziko zionik etzegon. Bere guraso errukitsuak alegiñak egin zituzten. Alperrik ordia.

Ta ala re jan biar. Lanik egin gabe jaterik ez dago, ta onek ematen zizkan Pello'ri buru auste gogorak.

Gañera, alperkeriak berekin dakarzuki oitura ta griña char guziyak, ta Pello'ren alperkeri ikaragarriak neurrigabeko oitura galgarriak sortu zizkan.

Beraz Pello, erriyan zan mutillik gaiztoena zan. Inork ezin ikusi zuen. Denak bere aldetik itzul egiten zuten.

Bere griña ta oitura charretarako dirua biar zuben; bada jakiña da guzitarako dirua biar dala, ala onerako nola charrerako.

Beraz dirua nola edo ala billatu biar zuben; ta lana dalarik orretarako biderik zuzenena, nola etzuben lanik egin nai, bide charrai eraso ziyon bide onetik bildu nai etzuen diruaren jabe egiteko asmoan.

Leku batzuetan licharkeriak, bestietan zerbait ichusiyagoko gauzak ere bai; laizter erri guziyan usai charra zabaldu zuten Pello'ren egipen galgarriak,

Naiko susmurra bazebillen erriyan Pello'ren kalte. Ta susmurrak etziran oso gezurrak. Zorigaitzez egiyak ziran.

Gaiztakeri asko egin zituen, ta bere egipen lotzagarriak geruago ta ziran charragoak, geruago ta zitalagoak.

Azkenik, egun batian su-izkillu edo piñola batartu ipiñirik bertan sei bala, ta irten zan illunabar aldera, bidiak zeukan lekurik sakon ta gordeenera, ta eskutatu zuben bere burua inguruko malkar batian.

Bazekien zertara zijoan. Jakiñen gañian zegon, garai artan leku artatik igaro biar zula Kasildo, erriko izkribauaren laguntzalliak.

Bazekiyan gañera diru mordoska bat berekin ekarri biar zubela Kasilo'k, etadiruayek lapurtzeko asmoak eraman zuen Pello ichura artan leku itzal artara.

Uste bezela agertu zan Kasildo ta bat batetan irten zan bide erdira Pello, ta erakutziyaz su-izkillua, zeramazkiyan diruak eskatu zizkion besteari.

Onek esan ziyon:

—Egiya da neronekin damazkidala iru milla peseta, baña, dakizun bezela ez dira neriak, izkribau jaunarenak dira, ta adierazteko gogorrian kendu dizkiatela zerbait ichura biar det. Bestela neronek gorde ditutala usteko luke. Ez luke chiništuko ostu dizkiatenik.

—Esan zazu zer egin biar dan.

—Bi tiro bota biar nazkitzu chapel onetara.

Kendu zuben Kasildo'k chapela ta Pello'k bi bala zulo egin zizkion. Ondoren izkribauaren laguntzalleak esan zion:

—Besteiru bota biar dizkiotzu nere chamarrari.

—Baita-re, erantzun zuben Pello'k, eta bide bazterrian chamarra jarriyaz iru balakin josi zuben.

Ondoren esan zion Kasildo'k, beste tiro bat gerrikoari emateko, bota zuben Pello'k, eta igarririk orduban Kasildo'k etzubala besteak bala geyago, esan zion:

—Ator orain diruen billa.

Pello baño sendoago ta indartzuago zan izkribauaren laguntzallia, ta balik gabe etzuben ausardirik izan berarekin muturka asteko ta utzi jouten.

Baña Kasildo erriratu zan bezin laizter agintariei esan zien gertaera, arrapatu zuten Pello ta urtiak eta urtiak espetechian igaro biar izan zituben, alperkeriaren bitartez egin zituben gaiztakeria gatik.

A. DARRA